

Cilvēktiesību jautājumi veselības aprūpes jomā

Rīgā, 2014.gada 25. februārī

Tiesības uz veselību cilvēktiesību dokumentos

- Satversmes 111.pants
- Vispārējās Cilvēktiesību deklarācijas 25.1. pants
- Starptautiskā pakta par sociālajām, ekonomiskajām un kultūras tiesībām 12.pants
- Eiropas Sociālās hartas 11.pants
- Konvencijas par bērna tiesībām 24.pants
- Konvencija par cilvēktiesību un cilvēka cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā

Veselības aprūpe sistēma no cilvēktiesību viedokļa

1. Veselības aprūpes sistēmas esamība

- pietiekams infrastruktūras daudzums
- atbilstošs ģeogrāfiskais sadalījums
- medikamentu minimums
- medicīniskais personāls, kas saņem konkurētspējīgu atalgojumu

2. Veselības aprūpes sistēmas vienlīdzīga pieejamība

- ekonomiskā un fiziskā pieejamība
- atvieglota pieeja mazaizsargātajām grupām
- valsts pienākums izmantot maksimāli pieejamos resursus un kapacitāti, lai nodrošinātu pieejamību

Veselības aprūpe sistēma no cilvēktiesību viedokļa

3. Veselības aprūpes sistēmas pieņemamība

- ētikas standarti un kulturālā pieņemamība
- pacienta informēta piekrišana

4. Veselības aprūpes kvalitāte

- savlaicīgi, droši kvalitatīvi pakalpojumi
- uz pacienta individuālajām vajadzībām orientēta ārstēšana
- ārstēšanas bez ilgstošas pacienta apskates nepieļaujamība
- efektīvs kvalitātes kontroles mehānisms

Tiesībsarga prioritātes veselības aprūpes jomā

1. Veselības aprūpes kvalitātes kontroles mehānisma efektivitāte

- Iedzīvotāju sūdzību izskatīšanā

(objektivitāte, procesa savlaicīgums, privātpersonas tiesību ievērošanas princips, uzklausīšana, izskaidrošana, lēmuma pamatotība, u.c.)

- VSAC mītošo personu veselības aprūpes kvalitātes kontrole
- Vides veselība (traucējošu trokšņu, kaitīgu smaku, dūmu, starojuma ietekmes uz iedzīvotāju veselību novēršanas pasākumu efektivitāte)

Tiesībsarga prioritātes veselības aprūpes jomā

2. Valsts garantētais veselības aprūpes (VA) minimums, tā pieejamība

- tiesiskā skaidrība, kas ietilpst VA minimumā
- kam būtu jāietilpst VA minimumā (principu līmenī)
- pieejamība ikvienam bez diskriminācijas

Jautājuma izpētei izveidota Tiesībsarga konsultatīvā padome (10 padomes locekļi, t.sk. 5 mediķi, 4 juristi, 1 ekonomists), padome darbojas *pro bono*.

Tiesībsarga konsultatīvās padomes uzdevums

- sniegt tiesībsargam redzējumu par veselības aprūpi valstī kopumā;
- apzināt valsts garantētā medicīniskās palīdzības minimuma (VGMPM) apjomu saskaņā ar tiesību aktos noteikto;
- identificēt neskaidrās situācijas un konstatēt būtiskākās neatbilstības starp tiesību normās noteikto un faktiski garantēto VGMPM;
- sniegt tiesībsargam viedokli par VGMPM atbilstību Latvijas Republikas Satversmē un starptautiskajos tiesību aktos noteiktajam;
- sniegt tiesībsargam priekšlikumus par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos.

Tiesībsarga darba metodes

- Privātpersonu iesniegumu izskatīšana (skaidrojumi, ieteikumi)
- Konsultācijas iedzīvotājiem
- Pārbaudes lietas (Atzinumi ar rekomendāciju, izlīgums)
- Ieteikumi Saeimai, MK, pašvaldībām, iestādēm attiecībā uz tiesību aktu izdošanu vai grozīšanu
- Personas pārstāvība administratīvajā tiesā, ja tas nepieciešams sabiedrības interesēs;
- Prasības pieteikums Satversmes tiesā, ka tiesību normas izdevējs tiesībsarga konstatēto trūkumu nav novērsis
- Konsultatīvā padome
- Monitoringi
- Sabiedriskās domas aptaujas

Paldies par uzmanību!